

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 213 с.

Автори:

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Бойчева О.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Галіта К.Ю. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Георгіу О.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Голубчикова Ю.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Гуцол А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Дарій А.М. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джусенко Т.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.В. – студент кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.П. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Калантарчук Т.І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко А.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко В.К. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Марушевська В.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Никитюк К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Попряга Ц.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пухкан Н.М. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ревунов М.С. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Самарова А.О. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ткач В.С. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тодорова К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В.В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шепель М.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шпак І.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шумська А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Юрист М.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бойчева О.П., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів.....	7
Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств.....	13
Варналій А.О., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз рівня інфляції та його вплив на економічні показники.....	19
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів.....	27
Стародубцева Т.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз державного боргу України.....	34
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового обігу в Україні.....	40
Калантарчук Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне прогнозування валютних курсів.....	45
Джусенко Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне спостереження банківської системи України.....	52
Марушевська В.В., Погорєлова Т.В. Історичні аспекти розвитку статистики.....	57
Пухкан Н.М., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України.....	62
Ткач В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження активів комерційних банків України.....	68
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом.....	74
Іванов М.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України.....	79
Попряга Ц.І., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків.....	87
Самарова А.О., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання ліквідності та платоспроможності банківської системи України.....	93
Георгіу О.А., Милашко О.Г. Валовий національний дохід як один з основних показників СНР на прикладі Іспанії.....	99
Кравченко А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз турпотоків між Україною та Великобританією.....	104

Георгіу О.А., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Іспанії та України.....	109
Голубчикова Ю.В., Мылашко О.Г. Влияние Франции на развитие мировой экономики	114
Гуцол А.А., Мылашко О.Г. Статистический анализ использования услуг облачных вычислений.....	119
Дарій А.М., Милашко О.Г. Аналіз використання мережі інтернет в Україні.....	128
Іванов М.П., Милашко О.Г. Характеристика підприємств, що використовували комп'ютер продовж року.....	132
Кравченко В.К., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання мережі Інтернет.....	137
Никитюк К.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж на підприємствах.....	142
Ревунов М.С., Милашко О.Г. Застосування комп'ютерних технологій для надання накладних рахунків.....	147
Тодорова К.С., Милашко О.Г. Проблеми зовнішньої трудової міграції населення України.....	153
Шепель М.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання соціальних медіа на підприємствах.....	159
Шпак І.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз торгівлі через комп'ютерні мережі.....	165
Шумська А.О., Милашко О.Г. Використання ІКТ для надання рахунок-фактур.....	171
Юрист М.В., Милашко О.Г. Статистичний аспект аналізу видів зовнішнього зв'язку з мережею Інтернет.....	177
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання місцевих бюджетів України.....	182
Галіта К.Ю., Погорєлова Т.В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України та їх статистичний аналіз.....	188
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз страхового ринку в Україні.....	195
Варналій А.О., Ольвінська Ю.О. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні.....	201

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Любович А. А.¹, Погорєлова Т. В.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Любович А. А., Погорєлова Т. В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів України. Розкрито теоретичні та статистичні підходи до визначення категорії «місцеві бюджети» як фінансової бази місцевого самоврядування. Визначено джерела формування та основні напрями спрямування коштів місцевих бюджетів. Проведено статистичний аналіз доходів та видатків місцевих бюджетів за 2010–2017 роки. Виявлено основні проблеми формування місцевих бюджетів та запропоновано можливі шляхи їх розв'язання.

Ключові слова: зведений бюджет, місцеві бюджети, доходи та видатки місцевих бюджетів, динаміка, структура.

Любович А. А., Погорєлова Т. В. Статистическое исследование местных бюджетов Украины. Раскрыто теоретические и статистические подходы к определению категории «местные бюджеты» как базы местного самоуправления. Определены источники формирования и основные направления направления средств местных бюджетов. Проведен статистический анализ доходов и расходов местных бюджетов за 2010-2017 годы. Выявлены основные проблемы формирования местных бюджетов и пути их решения.

Ключевые слова: сводный бюджет, местные бюджеты, доходы и расходы местных бюджетов, динамика, структура.

Liybovich A. A., Pogorelova T. V. Statistical study of local budgets of Ukraine. The article is devoted to the disclosure of theoretical and statistical approaches to the definition of the category "local budgets" as a basis for local self-government. The sources of formation and the main directions of the direction of local budgets are determined. A statistical analysis of incomes and expenditures of local budgets for 2010-2017 is carried out.

Keywords: consolidated budget, local budgets, incomes and expenditures of local budgets, dynamics, structure.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Любович, А. А. Статистичне дослідження місцевих бюджетів [Текст] / А. А. Любович, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 27 – 33.

Вагоме місце в бюджетній системі України посідають місцеві бюджети як основа фінансової бази органів місцевого самоврядування. На сучасному етапі розвитку України найбільш актуальним стає питання економічного й соціального розвитку регіонів, що потребує зміцнення їх фінансової незалежності. Однак проблеми фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування щороку збільшуються. Постійна нестача фінансових ресурсів, нестабільність дохідних джерел місцевих бюджетів та їх залежність від бюджетних трансфертів на сьогодні потребує негайного вирішення. Головним завданням бюджетної політики держави на довгострокову перспективу повинно стати створення умов для покращення бюджетного забезпечення територіальних громад і створення оптимальних міжбюджетних відносин. Завдяки місцевим бюджетам здійснюється перерозподіл валового внутрішнього продукту серед окремих регіонів, органів місцевого самоврядування та між соціальними групами населення. Наскільки ефективно і раціонально функціонує система місцевих бюджетів, залежить успішне здійснення фінансової політики взагалі та бюджетної політики зокрема. Основними питаннями, що потребують негайного вирішення, є наповнення дохідної частини місцевих бюджетів і, відповідно, належне фінансове забезпечення напрямів використання бюджетних коштів.

Місцеві бюджети – визначальна ланка місцевих фінансів. У них зосереджено понад 80% від усіх фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні місцевого самоврядування. Водночас місцеві бюджети – важливий і складний елемент бюджетної системи кожної держави.

У науковій літературі проблеми місцевих бюджетів обговорюється останнім часом досить активно. У наукових працях О.Д. Василика, О.П. Кириленко, І.І. Єфремової, В.І. Кравченка, І.О. Луніної та інших значна увага приділена процесам формування коштів місцевих бюджетів та напрямкам використання цих коштів. Вищезазначені українські вчені здійснювали дослідження економічної сутності місцевих бюджетів, їх особливостей, зосереджували увагу на питаннях підвищення ефективності формування доходів місцевих бюджетів України, розподілу бюджетних ресурсів між рівнями влади. Багато статей присвячено проблемам міжбюджетних відносин

Враховуючи актуальність дослідження, метою статті є розгляд актуальних питань бюджетного забезпечення місцевого самоврядування та пошук шляхів для зміцнення його фінансової основи. Для досягнення означеної мети визначено такі завдання: проаналізувати проблемні питання формування й використання місцевих бюджетів, міжбюджетних відносин і визначити шляхи покращення фінансового забезпечення місцевих бюджетів.

Структура бюджетної системи України будується за двома, характерними для унітарних країн рівнями, коли на першому рівні – центральний, тобто Державний бюджет України, а на другому – місцеві

бюджети, які теж поділяються на окремі підрівні. Державний та адміністративно-територіальний устрої визначають, таким чином, і бюджетний устрій України, що характеризує організацію та принципи побудови бюджетної системи, її структуру, розподіл доходів і видатків між окремими ланками, правові основи функціонування бюджетів, встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами. [1, с.234] Показник частки державного й місцевих бюджетів у зведеному бюджеті завжди є складовою основних параметрів бюджетної політики.

До доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, належать такі податки і збори (обов'язкові платежі) [2, с.37] :

- 1) прибутковий податок з громадян (25%);
- 2) державне мито в частині, що належить відповідним бюджетам;
- 3) плата за ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних рад;
- 4) плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, що справляється виконавчими органами відповідних рад;
- 5) плата за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, що справляється виконавчими органами відповідних рад;
- 6) надходження адміністративних штрафів, що накладаються виконавчими органами відповідних рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;
- 7) єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва у частині, що належить відповідним бюджетам.

Динаміка доходів Зведеного та місцевих бюджетів України зображено на рис. 1.

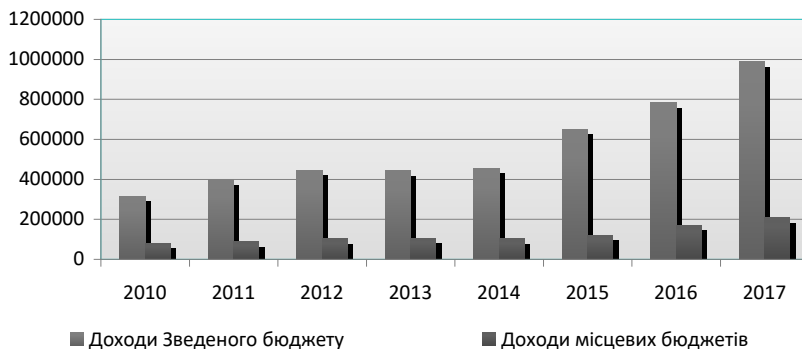

Рис. 1. Динаміка доходів Зведеного та місцевих бюджетів України за 2010-2017 рр., млн. грн.

Без урахування міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів України надійшло у 2015 році – 120461,7 млн. грн., у 2016 – 170635,0 млн. грн., у 2017 – 207229,0 млн. грн. Річний план доходів, затверджений місцевими радами, у 2017 році виконано на 121,4%. З 2014 року спостерігається тенденція до зростання доходів місцевого бюджету, тобто можна стверджувати, що ситуація покращилася.

Найбільшу частку в структурі доходної частини місцевих бюджетів у 2017 році мали податкові надходження – 89%. Слід зазначити, що питома вага податкових надходжень у 2017 р. зменшилася порівняно з 2016 роком. на 3,0 відсоткових пунктів. У 2017 році за рахунок податкових надходжень місцеві бюджети отримали 184583 млн. грн., що на 37681 млн. грн., або на 25,7 % більше порівняно з 2016 р.

На відміну від податків, неподаткові доходи мають ряд суттєвих переваг, якими органи місцевого самоврядування можуть скористатися при розв'язанні проблем їх фінансового забезпечення.[3, с.645] Адже впровадження нових податків, збільшення розмірів податкових ставок, розширення бази оподаткування чинять й без того надмірне податкове навантаження, що підвищує ймовірність ухилення від оподаткування і переводить діяльність платників податків в "тінь".

Видатки місцевих бюджетів включають бюджетні призначення, встановлені рішенням про місцевий бюджет, на конкретні цілі, що пов'язані з реалізацією програм, перелік яких визначено Бюджетним кодексом України [4, с.23].

До видатків, які здійснюються, наприклад, з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на:

- 1) органи місцевого самоврядування сіл, селищ, міст районного значення;
- 2) освіту: дошкільну; загальну середню (школи, дитячі садки);
- 3) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (дільничні лікарні, медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти);
- 4) сільські, селищні та міські палаци культури, клуби та бібліотеки.

Розглянемо сучасний стан та динаміку видатків місцевого бюджету України (рис.2).

Специфіка функціонування місцевих бюджетів найбільш повно відображається в складі та структурі їхніх видатків. Під структурою видатків місцевих бюджетів слід розуміти сукупність складових, які визначають перелік коштів згідно з бюджетною класифікацією, що спрямовуються на здійснення програм і заходів, передбачених відповідним бюджетом [6, с.68].

Рис. 2. Динаміка видатків місцевого бюджету України за 2010-2017 рр..

Структура видатків місцевого бюджету України у 2016 р. представлена на рис.3.

Рис.3. Розподіл видатків місцевого бюджету України за функціями у 2016 році, млн. грн.

Проаналізувавши діаграму, зображену на рис. 3, можна сказати, що у 2016 році, найбільше коштів місцевого бюджету було витрачено на освіту – 94610 млн. грн., на соціальний захист -101340 млн. грн. та на медицину – 62952 млн. грн.

В цілому, видатки місцевих бюджетів України значно перевищують доходи, що свідчить про дефіцит місцевих бюджетів.

Рис.6. Динаміка доходів та видатків місцевих бюджетів України за 2010 – 2017 рр.

Місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, що покладаються на органи самоврядування [7]. Із коштів місцевих бюджетів фінансуються найзначніші заходи держави в галузі економіки та соціальної політики. За рахунок місцевих бюджетів утримуються заклади освіти, охорони здоров'я, проводяться виплати з соціального захисту та соціального забезпечення сім'ям з дітьми, ветеранам війни та праці, іншим незахищеним верствам населення, утримуються будинки-інтернати, притулки, фінансуються молодіжні програми.

Головною частиною доходів місцевих бюджетів в Україні є державні податки, що зараховуються до бюджету відповідного рівня згідно з нормативами відрахувань або закріплюються за державним та місцевими бюджетами.

Проблема наповнення місцевих бюджетів полягає не тільки в тому, що немає чітко визначених і закріплених законом джерел наповнення таких бюджетів, але й у спроможності бюджетів базового рівня забезпечити необхідні видатки за рахунок надходжень, які збираються на території відповідної громади. В першу чергу це відноситься до бюджетів сіл і селищ, які становлять основну частину від загальної кількості місцевих бюджетів [8, с. 35].

Важливим напрямом розв'язання проблеми фінансового забезпечення місцевих бюджетів є посилення зв'язку між соціально-економічним і бюджетним плануванням адміністративно – територіальних одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник / О.Д. Василик, К.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 608 с.
2. Даниленко А.І. Новий погляд на реформування державних фінансів та міжбюджетних відносин / А.І. Даниленко // Фінанси України. -2007. -№4. – С148.
3. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово – економічний словник / А.Г. Загородній , Г.Л. Вознюк . – К.: Знання, 2007. – 1072с.
4. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейських країн / В.В.Зайчикова. – К.: НДФІ, 2007. – 299с.
5. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: Підручник / О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677с.
6. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / О.І. Луніна. – К.: Наукова думка, 2006. – 432с.
7. Погорелова Т.В. Статистическая оценка государственных финансов на региональном уровне / Т. В. Погорелова // II International Scientific Conference Economy and Society: a Modern Foundation For Human Development: Conference Proceedings, Part II, June23th, 2017. Leipzig, Germany: Baltija Publishing. Pages 67-70.
8. Економічна статистика: навчальний посібник / В. Самоєнкова, Ю. А. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2010 року.
9. Погорелова Т.В. Місцеві бюджети України та статистичні методи їх оцінки / Т. В. Погорелова // Сучасні проблеми статистичної методології та практики. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку національної економіки на сучасному етапі» (Одеса 18-19 травня 2016р.) – Одеса: ОНЕУ, 2016. – С. 20-25.
10. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.
11. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

